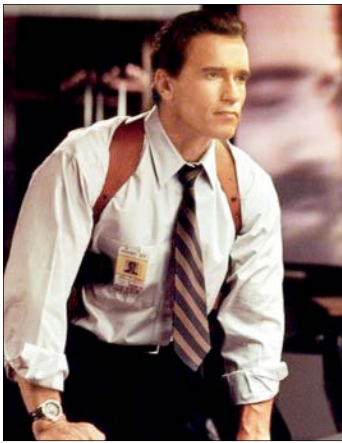

یادداشت

تروریست‌های دوست‌داشتنی!

کیکاووس زبازی سینمای جهان حتی فیلمسازان هم علاقه بسیار زیادی به تروریست‌ها دارند. در این میان شاید تنها بازیگران باشند که علاقه‌ای به این نوع شخصیت خبیث سینمایی ندارند و مایل به بازی در نقش این موجودات شرور و بدذات نیستند. دلپش هم مشخص است. کارگردان و فیلمنامه‌نویس و پشت دوربین هستند و تماشای سینما آنها را نمی‌بیند، اما بازیگر کسی است که بدون واسطه با تماشای رودررو می‌شود و همه کاسه کوزه‌ها سر او می‌شکنند! صنعت سینما از همان روزهای آغازین فعالیتش، جایگاه خاصی برای تروریست‌ها قائل بوده است و فیلم‌های زیادی ساخته شده که شخصیت‌های منفی آن را تروریست‌ها تشکیل می‌داده‌اند. کدام شخصیت شروری بهتر از يك تروریست می‌تواند تمام کارهای بد و ناممکنی را انجام دهد که يك موجود بدذات و منقور انجام می‌دهد؟ در این حالت، هر چه این تروریست بدطیبت‌تر و خشن‌تر باشد، قهرمان داستان می‌تواند او را بهتر ادب کند و تماشای هم لذت بیشتری خواهد برد!

برای فیلمسازان تا سال‌های سال، روس‌ها و کمونیست‌ها بودند که می‌توانستند تروریست مطلوب و مورد نظر باشند. از مجموعه فیلم‌های جیمز باندی گرفته تا دیگر اکشن‌های دلهره‌آور، روس‌های چاق و بد چهره بودند که قصد انجام اقدامات تروریستی برای برهم زدن «صلح جهانی» را داشتند. بعضی وقت‌ها هم رفقای کوبایی به آنها ملحق شده و ماجراها را وارد مکان‌های تازه و ناشناخته می‌کردند. با فروپختن دیوار برلین و محو دولت‌ها و حکومت‌های کمونیستی، هالیوود به دنبال طعمه تازه‌ای بود تا جایگزین دشمنان قسم خورد روسی دیروزی خود کند. در شرایط جدید و با رشد جنبش‌های آزادخواهانه و ضدامپریالیستی مسلمانان، هالیوود و ژانراکشن هم دشمن جدیدش را پیدا کرد. حالا در محصولات اکشن تجاری، این مسلمانان بودند که هدف قرار گرفته و به صورت سیبل حمله درآمنند. در این رابطه آش آن قدر شور شد که در تعدادی از این محصولات ارتجاعی، رنگ پوست مسلمانان هم سیاه بود تا نئو نژادپرستان آمریکایی حسابی دلشان خنک شود.

صنعت سینما از اوایل دهه ۹۰ میلادی، با پوست اندازی و تولید اکشن‌هایی چون «دروغ‌های حقیقی» یا بازی آرنولد شوارتزنگر به معرفی دشمنان جدید خود پرداخت و تروریست‌هایی را ارائه کرد که به‌جای شعارهای کمونیستی شعارهای اسلامی می‌دادند. اما اگر داستان این فیلم تلاش داشت با بهره‌گیری از لحنی کمدی زهر قضیه را کم کند تا بتواند مستشریان و تماشاگران‌ش در کشورهای در حال رشد و مسلمان را حفظ کند، فیلم‌های بعدی همچون «سی دقیقه پس از نیمه‌شب»، «سیرپانا» و «پسران ابوقریب» نیازی به حفظ این لحن نمی‌دیدند و به قول خودشان ماجراها را به زبانی رئال تعریف کردند. حتی اگر باور داشته باشیم که این نوع فیلم‌ها با حمایت مالی دولت‌های غربی ساخته نشده و شائبه سفارشی بودن شان درست نیست، نمی‌توان منکر این واقعیت شد که بیشترین کمک را به دیپلماسی مورد حمایت آنها می‌کند و به نوعی سخنگوی هنری و سینمایی دیدگاه‌های افراطی و تند نژادپرستانه‌ای است که مسلمانان را منبع خطر جهانی می‌داند.

تجدید چاپ بعد از ۱۵ سال

مجموعه شعر «يك سيد خاطره يك سينه حرف»، اثر رضا کاظمی که در سال ۸۵ به عنوان کتاب سال در ادبیات جنگ انتخاب شده بود با تغییر و تحولاتی مجدد از سوی نشر مهر نوروز منتشر شد. در توضیح ویژگی شعرهای این مجموعه باید گفت که شعرهای این مجموعه از زاویه‌ای عاطفی به جنگ نگاه کرده و نوشته شده‌اند و در عین این‌که جنگ را نمی‌ستاند، آن را تقبیح می‌کنند. شعرهای این مجموعه به نوعی اشعار ضدجنگ محسوب می‌شوند. / ایننا

يك جوان تئاتری درگذشت

ميلاد حاجی‌زاده، از هنرمندان جوان تئاتر درگذشت. اتايك نادری با تاييد اين خبر گفت: متأسفانه روز گذشته، هشتم شهريور ميلاد حاجی‌زاده در ۲۷ سالگی و در حالی که به‌تازگی پايان نامه کارشناسی خود در رشته کارگردانی را تئاتر به پايان رسانده بود، از دنيا رفت. ميلاد حاجی‌زاده روز گذشته هنگام شنا در يکی از سدهای اطراف تهران غرق شده و پیکرش در زادگاهش پارس آباد مغان به خاک سپرده می‌شود. / اينسا

پيشنهادهایی برای فیلمسازان

مهدی عراقی: درباره این عضو و پایه‌گذار حزب مؤتلفه اسلامی، یک مجموعه مستند چهارقسمتی به نام «مهدی عراقی را بکش»، ساخته‌شده اما زندگی و شهادت او این قابلیت را دارد که به یک اثر سینمایی بدل شود. شهید عراقی به همراه فرزندش حسام به دست گروه رادیکال فرقان در ۴ شهریور ۱۳۵۸ ترور شد.

شهید مطهری: در برخی فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی ازجمله «معمای شاه»، ترور شهید مطهری را دیده‌ایم یا به آن اشاره شده است اما از زندگی این استاد فلسفه اسلامی و معلم نام‌آشنای تاریخ ایران هیچ فیلم مستندی تا امروز ساخته نشده

سردار قاسم سلیمانی: اگرچه در فیلم بادیکار، سربسته و مبهم به سردار نامدار انقلاب پرداخته‌شده اما فرماندهی چون سردار سلیمانی، زندگی و رشادت‌هایش و نیز جایگاهش به عنوان یک قهرمان ملی و مذهبی ایجاب می‌کند که سینمای ترور ایران، فیلمی درباره زندگی و شهادتش داشته‌باشد.

اسدا... لاجوردی: داستان زندگی یک رئیس زندان، مردی که اموات معروف‌ترین زندان ایران، یعنی اوین را برعهده داشته و در تاریخ سیاسی ایران شخصیت مهمی محسوب می‌شده، می‌تواند برای ساخت یک فیلم پرکشش از گونه معمایی یا حتی درام خانوادگی بشد. اسدا... لاجوردی، رئیس زندان اوین شهریور سال ضای گروه‌ک منافقین به شهادت رسید.

ترور اعضای حزب جمهوری‌اسلامی: شهادت رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر دهه ۶۰ ایران یعنی حجت‌الاسلام باهنر و شهید رجایی و نیز جمع کثیری از اعضای حزب جمهوری در ساختمان سرچشمه نزدیک به مجلس شورای مواردی است که به شکل مستقیم دستمایه تولید هیچ و برخی آثار تلویزیونی ازجمله سریال «شاپرک» ساخته ری و در برخی فیلم‌های محمدحسین مهدویان به عنوان ان گذرا پرداخته شده‌است.

حمله تروریستی به مجلس و حرم مطهر: در سال ۹۶ چند نفر از نیروهای داعش حمله تروریستی به مجلس شورای اسلامی و حرم مطهر امام خمینی (ره) داشتند که از زوایای مختلف قابل پرداخت است.

نام فیلم: ترور تروتسکی
کارگردان: جوزف لوزی
سال ساخت: ۱۹۷۲

مکت: قصه، ماجرای ترور لئون تروتسکی، متفکر مخالف استالین به دست فرانک جکسون بود. قتل هم که می‌دانید به وسیله تیشیه کوهنوردی انجام شد. نقش تروتسکی را ریچارد برتون و نقش جکسون را هم آلن دلون بازی کرد.

نام فیلم: کارلوس
کارگردان: الیویه آسایاس
سال ساخت: ۲۰۱۰

مکت: این فیلم قصه ایلچ رامیرز سانچز معروف به کارلوس شغال، تروریست و مزدور مشهور ونزوئلایی را روایت می‌کند. نکته جالب این‌که نقش اصلی فیلم را هم بازیگری ونزوئلایی و تقریباً همنام شخصیت واقعی بازی می‌کند: ادگار رامیرز.

نام فیلم: جی اف کی
کارگردان: الیور استون
سال ساخت: ۱۹۹۱

مکت: ماجرای ترور جان اف کندی، سی و پنجمین رئیس جمهور آمریکا به قدری دراماتیک و سینمایی است و ابعاد مختلفی دارد که چند بار سینماگران سراغ آن رفته‌اند. اما موفق ترین و مشهورترین فیلم همین جی اف کی است که کوین کاستنر نقش اصلی آن را بازی می‌کرد. فیلم جکی ساخته پابلو لارائین و با بازی ناتالی پورتنو هم از فیلم‌های متاخر در این زمینه است.

نام فیلم: روز شغال
کارگردان: فردر زینه‌مان
سال ساخت: ۱۹۷۳

مکت: فرد زینه مان کارگردانی بود که تقریباً از فیلمسازی در همه ژانرها سربلند بیرون آمده است. او در فیلمی سیاسی و درباره ترور هم موفق عمل می‌کند و روز شغال یکی از مشهورترین‌ها و بهترین نمونه‌ها در این زمینه است. ادوارد فاکس در این فیلم نقش آدمکش‌ی با اسم مستعار شغال را بازی می‌کند که اجیر می‌شود تا ژنرال دوگل، رئیس جمهور فرانسه را در سال ۱۹۶۶ ترور کند.

نام فیلم: پدرخوانده
کارگردان: فرانسیس فورد کاپولا
سال ساخت: ۱۹۷۲

مکت: پدرخوانده، ترور کم ندارد و مافیایی‌ها با بهانه یا بی‌بهانه برای حذف هم هفت تیر می‌کشند، اما هیچ کدام از ترورها به زیبایی و جذابیت ترور دون ویتو کورلئونه (مارلون براندو) نیست؛ البته ترور ناکام می‌ماند و به نتیجه نمی‌رسد اما یک بار دیگر سکانس را مرور کنید و از ظرایف سینمایی آن لذت ببرید.

رساندن خواجه ماجد (سرمایه‌دار و مرد ذی نفوذ منطقه) و مباحثرش به دست تبعیدی‌هاست.

کمیته مجازات

این فیلم که سال ۷۷ اکران شد، درواقع خلاصه قسمت‌هایی از سریال هزارستان علی حاتمی است. ماجرا هم که همان شکل‌گیری انجمن مجازات برای ترور شخصیت‌هایی است که از دید این کمیته و انجمن به کشور خیانت می‌کنند. ترور رئیس سازمان غله، ترور متین السلطنه مدیر روزنامه عصر جدید و ترور کفیل شعبه تأمینات از جمله ترورهایی است که در این فیلم می‌بینیم. همچنین این کمیته در قفسه، قصد ترور خان مظفر، عامل اصلی استعمار در ایران را هم داشت که او با پرداخت وجهی برای کمک به انجمن جان خود را می‌خرد.

۲ فیلم درباره گروهک تروریستی

«شبی که ماه کامل شد» به کارگردانی نرگس آبیار و روز صفر به کارگردانی سعید ملکان هم از جمله فیلم‌هایی است که سراغ جریان تروریسم رفتند و قصه گروهک جندا... را روایت کردند.

سینماحقیقت

فیلم «ترور سرچشمه» به کارگردانی محمدحسین مهدویان یکی از مطرح‌ترین فیلم‌های مستند درباره ترور است. مهدویان که در ماجرای نیمروز هم سراغ ترورهای دهه ۶۰ رفته بود و به ویژه ترور شهید بهشتی و همراهانش را دستمایه قصه قرار داده بود، اینجا همه تمرکز روایتش را روی حادثه تروریستی هفتم تیر می‌گذارد و زوایای مختلف ماجرا را در گفت‌وگو با چهره‌های مختلف سیاسی می‌کود.

«مهدی عراقی را بکش» ساخته عبد‌الرضا نعمت‌اللهی هم یکی از مهم‌ترین فیلم‌های مستند سینمای ایران با موضوع ترور است؛ حاج مهدی عراقی از اعضای گروه فداییان اسلام و هیات‌های مؤتلفه اسلامی بود و در ترور حسنعلی منصور نقش داشت، خود سال‌ها بعد همراه پسرش به دست گروه ضدانقلاب فرقان ترور شد.

انتخابات دهمین دوره ریاست جمهوری آغاز می‌شود که دستگاه‌های اطلاعاتی دشمن آن را طراحی کرده‌اند. نقشه با هوشیاری سیستم امنیتی ناکام می‌ماند و همین عدم موفقیت، مخالفان را وادار به خرابکاری‌های دیگری می‌کند. طالبی سال‌ها قبل هم در یکی از فیلم‌های دیگرش به نام ویرانگر سراغ ماجرای ترور رئیس‌جمهور وقت، آیت ا... هاشمی رفسنجانی رفت که طبیعتاً آن هم در قصه فیلم ناکام ماند و درست در لحظه قبل از شلیک، سروکله قهرمان فیلم، جمشید هاشم‌پور پیدا شد.

سرب

در این فیلم مشهور و تحسین‌شده مسعود کیمیایی هم ترورهایی اتفاق می‌افتد؛ قتل‌ها و سوءقصدهایی با نیت‌های سیاسی و اختلافات میان صهیونیست‌ها و یهودیانی که مخالف صهیونیسم هستند و راهشان را از آن جدا کرده‌اند. قتل یعقوب به دست یزق‌بل و ترور نافرجام دانیال بافداکاری نوری، صحنه‌های تروریستی سرب هستند.

سناتور

وقتی استوار حقگو (فرامرز قریبیان) متوجه دست داشتن سناتور در ورود و توزیع هروئین می‌شود و پیگیری او هم در دستگاه‌های حکومت پهلوی به جایی نمی‌رسد، شخصاً دست به اعمال قانون می‌زند؛ ترور سناتور آن هم در سمینار مبارزه با اعتیاد. لحظه شلیک قریبیان احتمالاً به قدری برای مهدی صباغ‌زاده و غلامرضا موسوی (کارگردان و تهیه‌کننده) اهمیت داشته که بخش مهمی از بوستر فیلم را هم در آن سال‌ها به خود اختصاص داد.

ناخداخورشید

این فیلم درخشان ناصر تقوایی که برداشت آزادی از داشتن و نداشتن ارنست همینگوی است هم نسبتی با ترور دارد؛ یکی این‌که ناخدا خورشید در بخشی از فیلم، چند مرد را که در ترور حسنعلی منصور نقش داشتند، به آن سوی آب می‌رساند. دومی (و سومی) هم که علناً می‌بینیم صحنه‌های ترور و به قتل

احتمالاً تنها فیلم سینمایی ایران است که بدون رودریاستی و تعارف، واژه ترور را در عنوان خود دارد. فیلمی محصول سال ۵۹ و ساخته منصور تهرانی که مضمونی انقلابی داشت و یکی از محورهای آن، قصه ترور رئیس دادرسی ارتش است. آن ترانه مشهور یار دبستانی من در تیتراژ این فیلم استفاده شد.

تیرباران

یکی از مشهورترین فیلم‌های سینمای ایران درباره ترور همین فیلم به کارگردانی علی اصغر شادروان و با بازی مجید مجیدی است. قصه، روایت سینمایی ماجرای واقعی ترور حسنعلی منصور، نخست وزیر ایران در زمان حکومت پهلوی بود که به دست اعضای هیات مؤتلفه اسلامی همچون سیدعلی اندرزگو و محمد بخارایی انجام شد.

گزارش یک قتل

این فیلم به کارگردانی محمدعلی نجفی هم اگرچه از کلمه قتل در عنوان خود استفاده کرده، اما می‌توان عمل ارتكابی در فیلم را ترور خواند؛ چون حذفی که در قصه اتفاق می‌افتد (کشته شدن کیمرام به دست کالای) انگیزه‌های مشخص سیاسی دارد.

قلاذهای طلا

داستان این فیلم جنجالی و پرحاشیه ابوالقاسم طالبی که سراغ حوادث پس از انتخابات ۸۸ در ایران می‌رود، با نقشه ترور سید محمد خاتمی نامزد احتمالی